

Beskæftigelsesfremgang

Halvdelen af den danske jobfremgang er deltidsjob

Fra starten af 2013 har der været fremgang på det danske arbejdsmarked. Målt i hoveder er lønmodtagerbeskæftigelsen steget markant mere end opgjort i fuldtidspersoner. Det indikerer, at en betydelig del af beskæftigelsesfremgangen er drevet af deltidsjob. Faktisk er halvdelen af jobfremgangen sket blandt personer, der arbejder deltid. Opdeler man jobfremgangen yderligere på arbejdstid, så er en stor del af fremgangen sket blandt personer med en ugentlig arbejdstid på højst 20 timer. Specielt i supermarkeder og på restauranter er mange ansat i et job under 20 timer.

af analytiker **Emilie Agner Damm**

17. april 2017

Analysens hovedkonklusioner

- Siden starten af 2013 har lønmodtagerbeskæftigelsen hver måned været stigende. Beskæftigelsesfremgangen målt i fuldtidspersoner er dog væsentlig mindre end beskæftigelsesfremgangen målt i hoveder. Det skyldes, at halvdelen af beskæftigelsesfremgangen er sket blandt beskæftigede, som arbejder mindre end fuldtid.
- Omkring en tredjedel af de beskæftigede inden for handel og transport mv. har en arbejdstid på højst 20 timer om ugen. Især i supermarkeder og på restauranter er der mange beskæftigede med få timer. Ca. halvdelen af de beskæftigede med en ugentlig arbejdstid under 20 timer er under uddannelse.
- En del af beskæftigelsesfremgangen blandt beskæftigede med en ugentlig arbejdstid under 20 timer skyldes også en stigning i antallet af fleksjobbere med en lav arbejdstid.
- En stor del af jobfremgangen er gået til deltidsstillinger. Der er derfor en vis arbejdskraftreserve blandt personer, der allerede er i beskæftigelse.

Kontakt

Analytiker

Emilie Agner Damm

Tlf. 33 55 77 15

Mobil 27 35 85 95

ead@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

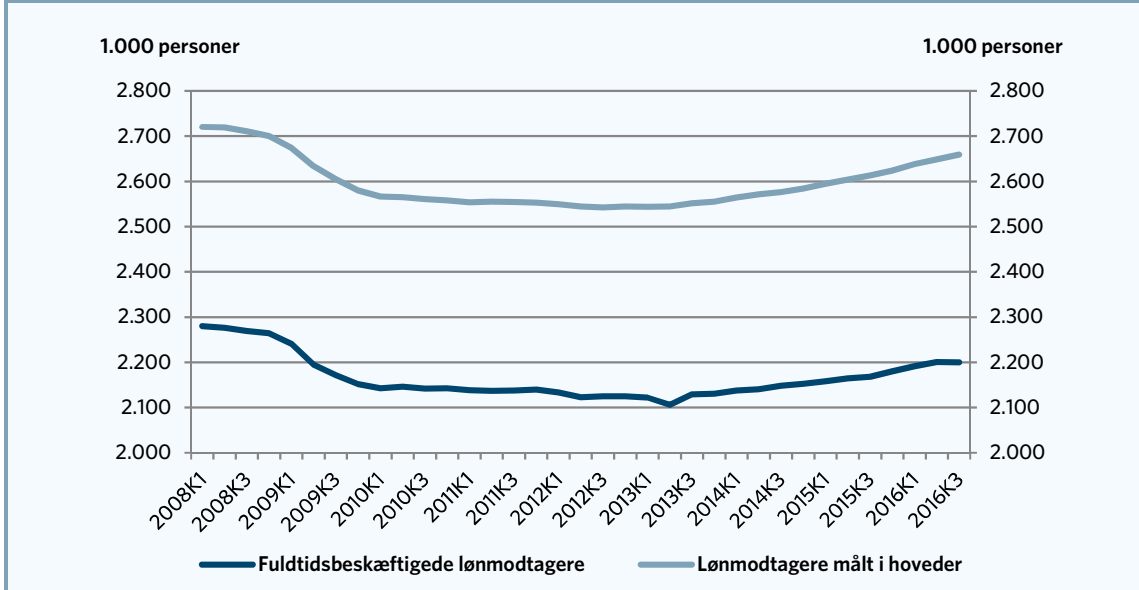
Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Fremgang i beskæftigelsen i 3 år i træk

Da krisen ramte Danmark i løbet af 2008 og 2009 faldt lønmodtagerbeskæftigelsen markant, men siden foråret 2013 er lønmodtagerbeskæftigelsen steget måned efter måned, både når beskæftigelsen opgøres i hoveder og i fuldtidspersoner. Beskæftigelsen målt i hoveder har igennem hele perioden ligget højere, når den måles i hoveder end når den måles i fuldtidspersoner. Ser man på udviklingen i beskæftigelsen siden 2013, er den målt i hoveder steget med 107.300, mens den målt i fuldtidspersoner er steget med 70.600. Beskæftigelsen er altså steget relativt mere, når den måles i hoveder end i fuldtidspersoner.

Figur 1. Lønmodtagerbeskæftigelse målt i hoveder og fuldtidspersoner

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Udviklingen i figur 1 indikerer, at en del af beskæftigelsesfremgangen skyldes deltidsansættelser, og at deltidsjob udgør en større del af den samlede beskæftigelse end tidligere. Ved hjælp af registerdata er det muligt at opdele udviklingen i beskæftigelsen på arbejdstid.

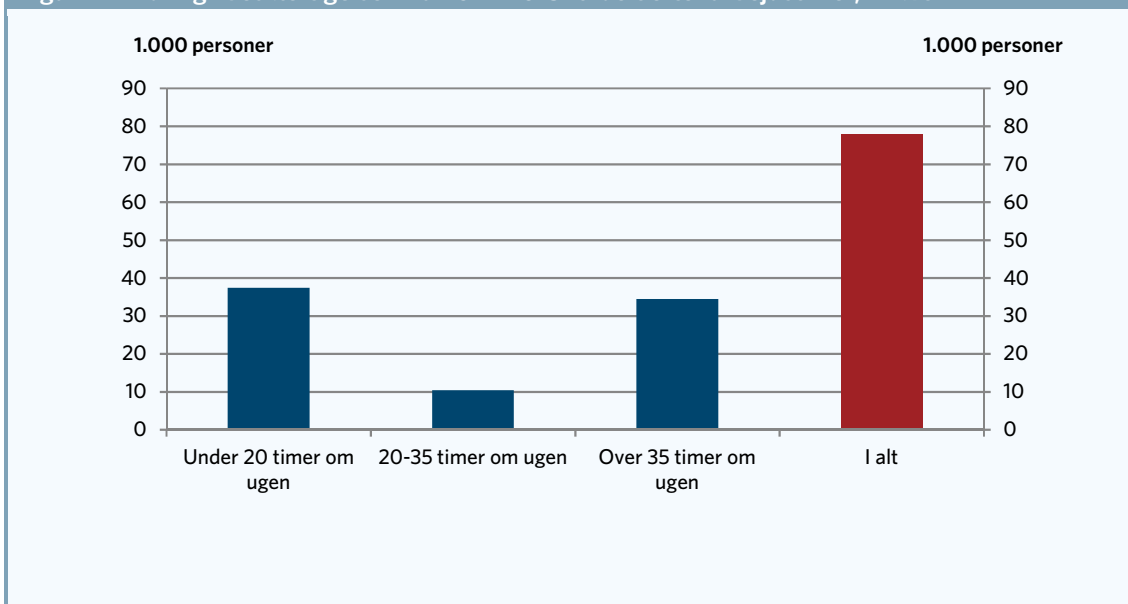
De nyeste detaljerede registeroplysninger går på nuværende tidspunkt frem til udgangen af 2015. Fra 4. kv. 2012 til 4. kv. 2015 steg lønmodtagerbeskæftigelsen med ca. 78.000 personer målt i hoveder, svarende til en fremgang i beskæftigelsen på godt tre pct. Opgjort i fuldtidspersoner er beskæftigelsen i samme periode steget med knap 56.000 personer, hvilket er en stigning på 2,6 pct.

Når man ser på stigningen i beskæftigelsen fra 4. kv. 2012 til 4. kv. 2016, som er de nyeste tal i statistikbanken er forholdet mellem stigningen i lønmodtagerbeskæftigelsen målt i hoveder og i fuldtidspersoner omtrent det samme, som når man kun går frem til 4. kv. 2015. Det indikerer, at udviklingen i deltidsjob ift. fuldtidsjob har været den samme helt frem til ultimo 2016 som tidligere.

Størst fremgang blandt personer med en ugentlig arbejdstid under 20 timer

I figur 2 ses beskæftigelsesudviklingen opdelt på ugentlig arbejdstid. Beskæftigelsen for personer med en ugentlig arbejdstid under 20 timer er steget med 37.400 personer, svarende til en stigning på 8 pct. Det er en langt højere relativ stigning end den samlede beskæftigelsesfremgang.

Figur 2. Ændring i beskæftigelsen fra 2012-2015 fordelt efter arbejdstimer, 4. kvrt.

Anm: Personer registreret med 0 arbejdstimer er ikke inkluderet i opgørelsen. Læs mere om opgørelsen af arbejdstid i boks 2.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Antal beskæftigede på fuld tid (her defineret som mindst 35 timer ugentligt) er steget med 2,3 pct. Det svarer til en stigning på 34.500 personer, mens den samlede beskæftigelse er steget med 77.900, altså mere end dobbelt så meget.

Boks 1. Opgørelse af beskæftigelsesfremgang

Når man vil belyse udviklingen i antallet af hhv. deltids- og fuldtidsjob på det danske arbejdsmarked, kan man opgøre det på flere måder. Man kan enten opgøre det i antal job eller i antal personer. Opgøres udviklingen i antal job, vil en person med flere job på samme tid indgå flere gange, mens en opgørelse i personer vil betyde, at hver person kun kan indgå en gang på ethvert tidspunkt.

Når Danmarks Statistik hver måned offentliggør de nyeste tal for lønmodtagerbeskæftigelsen, opgøres beskæftigelsen i personer uden at tage højde for antallet af arbejdstimer. En person, som har flere job i samme periode, vil i den periode indgå med sit primære job. Opgørelsesmetoden i denne analyse følger Danmarks Statistiks metode og viser arbejdstiden i det primære job for danske lønmodtagere. Den angivne arbejdstid er dermed ikke et mål for den samlede arbejdstid for personer, der har flere job i samme periode. Læs mere om opdelingen på arbejdstid i boks 2.

Flest deltidsjob inden for handel og transport mv.

Samlet set steg antallet af beskæftigede med en ugentlig arbejdstid på under 20 timer med 37.400 personer, svarende til 8 pct., fra 2012 til 2015. Antallet af beskæftigede med højst 20 timers ugentligt arbejde steg inden for alle brancher. Den største absolutte stigning var inden for handel og transport mv., hvor antallet af beskæftigede med en ugentlig arbejdstid under 20 timer steg med 16.600 personer. Det fremgår af tabel 1, der viser lønmodtagerbeskæftigelsen med en ugentlig arbejdstid under 20 timer fordelt på brancher.

Tabel 1. Beskæftigelse under 20 timer

	2012	2015	Ændring	
	1.000 personer			Pct.
Landbrug, skovbrug og fiskeri	7,8	8,2	0,4	5,6
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	27,2	28,2	0,9	3,4
Bygge og anlæg	11,0	11,3	0,3	2,9
Handel og transport mv.	187,9	204,4	16,6	8,8
Information og kommunikation	13,4	15,1	1,7	12,8
Finansiering og forsikring	6,6	7,2	0,6	9,1
Ejendomshandel og udlejning	8,7	9,4	0,7	8,2
Erhvervsservice	46,6	52,6	6,0	12,8
Offentlig administration, undervisning og sundhed	120,9	127,5	6,6	5,5
Kultur, fritid og anden service	36,4	40,0	3,5	9,6
I alt	466,6	504,0	37,4	8,0

Anm: Beskæftigelse med uoplyst branche er udeladt af tabellen. Beskæftigelse med 0 timer er ikke inkluderet.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

De næststørste stigninger i antallet af beskæftigede, der arbejder under 20 timer ugentligt er inden for erhvervsservice og offentlig administration, undervisning og sundhed. Ud fra en relativ betragtning er stigningen inden for erhvervsservice faktisk større end inden for handel og transport mv. Tabel 2 viser andelen i hver af de 10 hovedbrancher, som arbejder under 20 timer ugentligt. Af det samlede antal lønmodtagere, arbejder knap hver femte under 20 timer om ugen. Der er dog store branchemæssige forskelle, og mens det er mindre end hver tiende ansat inden for bygge og anlæg eller industrien, som arbejder under 20 timer om ugen, er det knap hver tredje inden for handel og transport mv., og hele 36 pct. af de ansatte inden for kultur, fritid og anden service.

Tabel 2. Andel i hovedbrancher, som arbejder under 20 timer ugentligt. 4. kv. 2015

	Pct.
Landbrug, skovbrug og fiskeri	19,7
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	8,8
Bygge og anlæg	7,6
Handel og transport mv.	31,4
Information og kommunikation	15,2
Finansiering og forsikring	9,1
Ejendomshandel og udlejning	25,1
Erhvervsservice	18,7
Offentlig administration, undervisning og sundhed	14,8
Kultur, fritid og anden service	36,1
Uoplyst aktivitet	14,2
I alt	19,2

Anm: Personer registreret med 0 arbejdstimer er ikke inkluderet i opgørelsen. Læs mere om opgørelsen af arbejdstid i boks 2.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Nogle af de ti hovedbrancher dækker over meget forskelligartede underbrancher. Tabel 3 viser de ti brancher med den højeste andel af beskæftigede under 20 timer. Blandt højdespringerne er tankstationer og supermarkeder og varehuse mv., hvor mere end seks ud af ti arbejder højst 20 timer om ugen.

Mens tankstationer er en relativt lille branche målt på antallet af beskæftigede, fylder restauranter og supermarkeder og varehuse mv. mere på arbejdsmarkedet. Faktisk er der alene inden for supermarkeder og varehuse mv. og restauranter tilsammen mere end 100.000 lønmodtagere, der arbejder under 20 timer om ugen.

Tabel 3. Top 10 brancher med højest andel, som arbejder under 20 timer ugentligt. 4. kv. 2015

	Antal 1.000 pers.	Andel af beskæftigede Pct.
Tankstationer	4,6	62,8
Supermarkeder og varehuse mv.	61,5	61,4
Sport	13,3	55,9
Restauranter	44,7	54,8
Forlystelsesparker og andre fritidsaktiviteter	1,8	51,1
Specialbutikker med fødevarer	4,8	49,7
Post og kurertjeneste	11,8	43,5
Detailh. med beklædning og fodtøj	10,1	41,8
Bagerier, brødfabrikker mv.	5,8	41,7
Detailh. med kultur- og fritidsprodukter	4,4	39,9

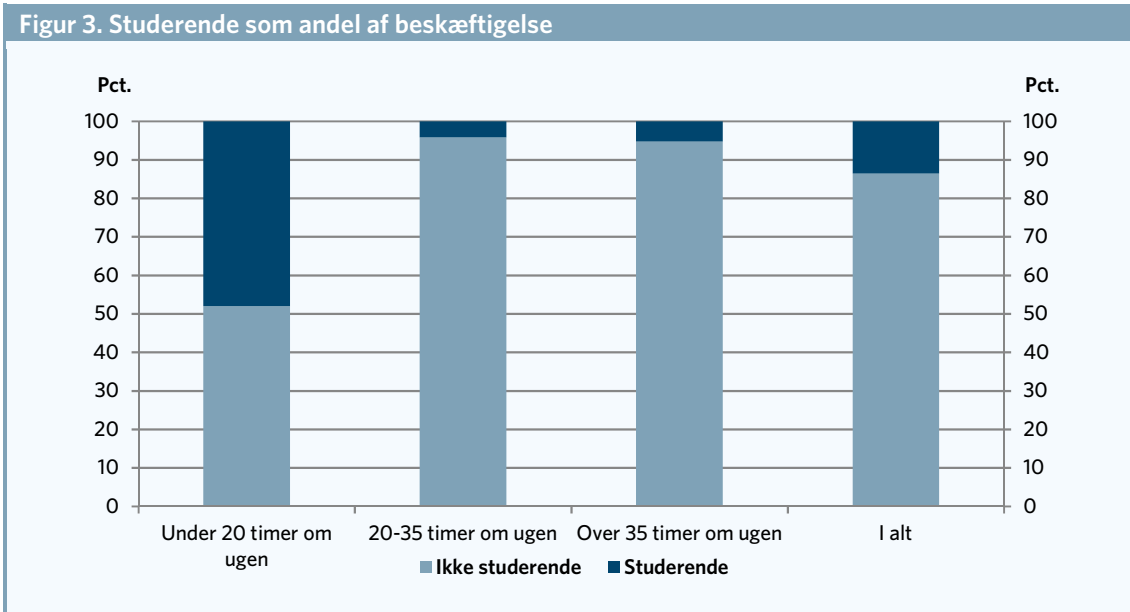
Anm: Personer registreret med 0 arbejdstimer er ikke inkluderet i opgørelsen. Læs mere om opgørelsen af arbejdstid i boks 2. Top 10 er udvalgt på baggrund af andelen af personer med under 20 timer om ugen.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Mange studerende arbejder få arbejdstimer

Ved at kombinere forskellige registre fra Danmarks Statistik kan man undersøge, hvor stor en del af de beskæftigede, der er studerende. Mange job under 20 timer ugentligt varetages af personer under uddannelse.

Af figur 3 ses det, at mens studerende og skoleelever udgør knap 14 pct. af det samlede antal beskæftigede, udgør de knap halvdelen af de beskæftigede med en arbejdstid på under 20 timer ugentligt.

Anm: Personer registreret med 0 arbejdstimer er ikke inkluderet i opgørelsen. Læs mere om opgørelsen af arbejdstid i boks 2. Studerende er defineret som studerende ved ordinære fuldtidsuddannelse.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Fleksjobreformen er en del af forklaringen på flere job med få timer

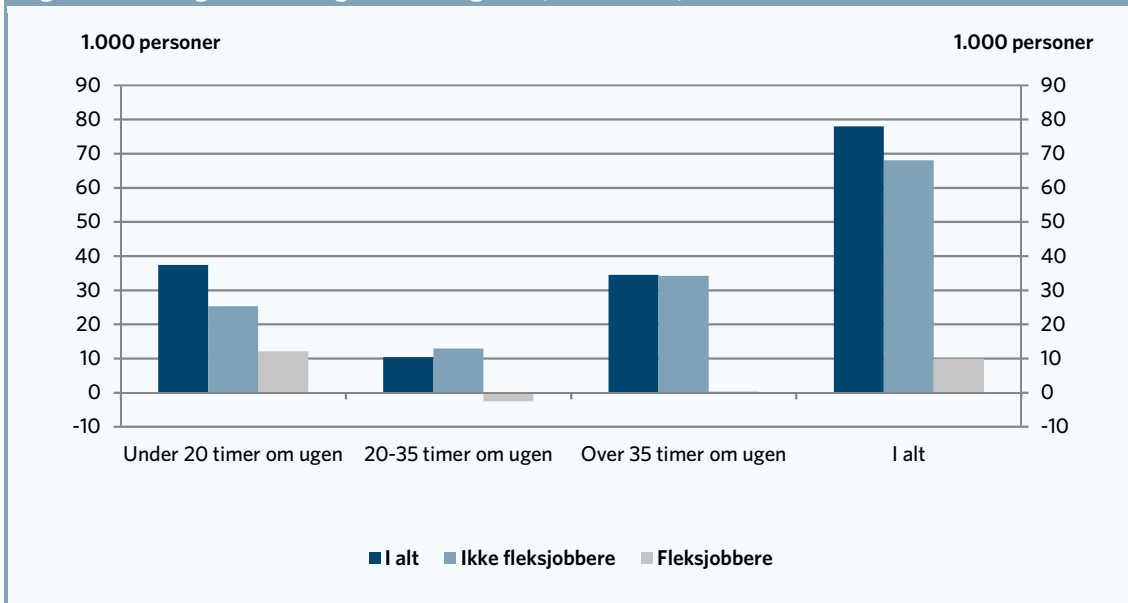
I 2013 trådte fleksjobreformen i kraft. En af de store ændringer som følge af reformen var, at det blev muligt at få et fleksjob med færre arbejdstimer end tidligere. Det betyder, at fleksjobreformen er en af forklaringerne på, at andelen af job med få arbejdstimer er steget siden 2013. Flexjobreformen har haft betydning for personer, der enten har fået deres første fleksjob eller er skiftet til et andet fleksjob siden 1. januar 2013.

Figur 4 viser udviklingen i antallet af deltidsjob opdelt på, om jobbet er varetaget af en fleksjobber eller ej. Antallet af fleksjobbere er fra 2012 til 2015 steget med i alt ca. 10.000 personer.

Samlet set er antallet af beskæftigede med en ugentlig arbejdstid under 20 timer steget med 37.400 fra fjerde kvartal 2012 til fjerde kvartal 2015. Lidt under en tredjedel af denne stigning skyldes, at flere fleksjobbere har fundet beskæftigelse med en ugentlig arbejdstid under 20 timer. Selvom en stor del af stigningen i beskæftigelsen for personer med under 20 timers ugentligt arbejde er sket blandt fleksjobbere, udgør fleksjobbere kun omkring 10 pct. af de beskæftigede med en ugentlig arbejdstid under 20 timer.

Fra 2012 til 2015 har der været en fremgang i det samlede antal af beskæftigede med en ugentlig arbejdstid 20-35 timer ugentligt. Samtidig har der været et mindre fald i antallet af beskæftigede fleksjobbere. Endelig er antallet af beskæftigede med et fuldtidsjob steget med knap 35.000 personer fra 2012 til 2015. Kun en meget lille andel af stigningen i personer med fuldtidsbeskæftigelse skyldes, at flere fleksjobbere har fået fuldtidsjob.

Figur 4. Ændring i lønmodtagerbeskæftigelsen, 2012-2015, 4. kvrt.

Anm: Personer registreret med 0 arbejdstimer er ikke inkluderet i opgørelsen. Læs mere om opgørelsen af arbejdstid i boks 2.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Stor arbejdskraftreserve

Selvom beskæftigelsen er steget gennem de seneste tre år, og ledigheden ligger lavt, så er der fortsat en vis arbejdskraftreserve blandt personer, der allerede er i beskæftigelse. Det typiske svar, hvis en virksomhed mangler arbejdskraft er at ansætte flere personer. Problemet kan dog også løses ved at øge arbejdstiden for de personer, som allerede er beskæftigede, men arbejder få timer om ugen. Det er naturligvis ikke muligt for alle at øge deres ugentlige arbejdstid. Studerende og fleksjobbere er blandt eksemplerne på personer, hvor det er meningsfuldt, at de arbejder mindre end fuld tid. Af registerdata er det ikke muligt at se, hvorvidt lønmodtagere arbejder mindre end fuld tid af egen fri vilje eller fordi de ikke kan finde beskæftigelse med flere arbejdstimer.

Det ser aktuelt ikke ud som om virksomhederne i Danmark generelt kommer til at mangle arbejdskraft. Problemet er nærmere, at virksomhederne fremadrettet kan komme til at mangle arbejdskraft med de rette kvalifikationer. AE's fremskrivning af arbejdsmarkedet viser, at vi i 2025 risikerer at opleve væsentlige ubalancer mellem efterspørgslen og udbuddet af hænder på arbejdsmarkedet. I 2025 kan vi komme til at mangle 70.000 faglærte, 25.000 personer med korte videregående uddannelser og 40.000 med mellemlange videregående uddannelser. Samtidig er der udsigt til et overskud på 65.000 ufaglærte, 45.000 personer med en gymnasial uddannelse og 25.000 personer med en lang videregående uddannelse.

I stedet for at frygte flaskehalse på arbejdsmarkedet på kort sigt, bør regeringen have fokus på reformer, som sikrer, at langt flere end i dag får de uddannelser, som efterspørges i fremtiden. Løses disse problemer ikke, vil det hæmme produktivitet og vækst i fremtiden, og det vil have konsekvenser for Danmarks velstand på den lange bane.

Boks 2. Sådan har vi gjort

Lønmodtagere: Antallet af lønmodtagere er opgjort samlet, således at alle lønmodtagere er medregnet uanset arbejdstid. Det gælder også personer, hvis primære beskæftigelse er selvstændige, men som ved siden af har et lønmodtagerjob. Personer medregnes kun som lønmodtagere den del af måneden, som deres ansættelsesforhold løber over. Hver person kan dermed kun indgå i beskæftigelsen et sted pr. dag. For personer med flere job er den primære beskæftigelse valgt ud fra antallet af dage, beskæftigelsen løber over. Hvis en person har flere job med lige lange ansættelser, vælges det job med flest løntimer. Har en person flere ansættelser med lige mange løntimer, vil det job med den højeste løn blive vægtes som det primære job. Denne opgørelsesmetode følger DST's opgørelse af lønmodtagere. Alle serier er sæsonkorrigerede.

Arbejdstid: Den ugentlige arbejdstid er beregnet ud fra det gennemsnitlige timeantal pr. dag i de dage, som ansættelsen har varet i den enkelte måned. Inddelingen i arbejdstid er dannet på baggrund af oplysninger i DST's register for lønmodtagerbeskæftigelse. Det registrerede antal timer er derfor *betalte* timer, hvilket i nogle tilfælde kan afvige fra antallet af lagte timer. For personer, der har betalt fravær, vil den betalte del af deres fravær indgå i antallet af betalte timer. Ubetalt fravær indgår derimod ikke i opgørelsen. På samme måde er der også en forskel mellem antallet af betalte timer for personer, der har betalt overarbejde og personer, der ikke har. For personer med ubetalt overarbejde, registreres de ekstra timer ikke, eftersom der ikke betales for dem. For personer med udbetalt overarbejde registreres det antal af timer, som der betales for. Det betyder også, at en person som f.eks. får dobbelt takst for overarbejdstimer, registreres med 2 betalte timer for hver overarbejdstime. Man kan derved komme til at overvurdere arbejdstiden for nogle personer. Danmarks Statistik "lukker huller" i registret, hvis en person har været midlertidigt fraværende fra en arbejdsplads i mindre end 45 dage. Den registrerede arbejdstid for disse ansættelser er 0 timer. Derfor er beskæftigede med 0 timer holdt ude af opgørelsen over arbejdstid, så man ikke fejlfortolker disse personer som havende en meget lav arbejdstid.

Arbejdstiden er inddelt i intervaller efter den gennemsnitlige arbejdstid pr. dag. Den gennemsnitlige arbejdstid pr. dag er fundet ved at dividere antallet af betalte timer med antallet af dage, som ansættelsen har varet i den pågældende måned. Følsomhedsanalyser viser, at analysens konklusioner ikke ændres, afhængig af, om man beregningsteknisk opgør den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid pr. dag eller pr. måned samt om grænserne sættes ud fra en måned på 30 eller 31 dage. For at sikre, at personer ikke "hopper frem og tilbage" mellem de forskellige timeintervaller som følge af et forskelligt antal dage i hver måned, sammenlignes 4. kvartal med 4. kvartal.

Fleksjob: I analysen betragtes alle personer, der ifølge Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings forløbsdatabase, DREAM, har været i fleksjob i en del af året, som fleksjobbere.

Studerende: Studerende er defineret som personer, der i den pågældende måned var i gang med en ordinær fuldtidsuddannelse ifølge DST's elevregister, KOTRE. Der foreligger kun data for studerende over 14 år. Personer under uddannelse under 15 år som samtidig er i beskæftigelse vil dermed ikke blive klassificeret som studerende, hvilket betyder, at antallet af studerende kan være en smule undervurderet.